

Advies nr. 48/2020 van 5 juni 2020

Betreft: advies met betrekking tot een wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie (CO-A-2020-050)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Koen Geens, Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, en minister van Europese Zaken, ontvangen op 18/05/2020;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 5 juni 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Het wetsontwerp *houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie*, hierna het ontwerp, brengt een aantal wijzigingen aan het *Gerechtigd Wetboek* aan die moeten bijdragen tot een verdere informatisering van Justitie. De voorgenomen aanpassingen betreffen volgens de Memorie van toelichting:

- een wijziging van artikel 32*ter* *Gerechtigd Wetboek* waardoor het ook voor burgers en rechtspersonen mogelijk wordt om elektronisch mededelingen, kennisgevingen en neerleggingen te doen;
- de invoering van een nieuw hoofdstuk in het *Gerechtigd Wetboek* dat een centraal register juridische bijstand inricht;
- een wijziging van artikel 730 *Gerechtigd Wetboek* waardoor het niet langer verplicht is om een lijst van "slapende zaken" uit te hangen of ter inzage neer te leggen vooraleer ze van de algemene rol weg te laten.

2. De Autoriteit zal eerst de punctuele wijzigingen van de artikel 32*ter* en 730 *Gerechtigd Wetboek* becommentariëren en zich vervolgens buigen over de bepalingen m.b.t. het centraal register juridische bijstand.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

1. Artikel 32*ter* Gerechtigd Wetboek

3. Het nieuwe artikel 32*ter* *Gerechtigd Wetboek* (artikel 2 van het ontwerp) bepaalt dat natuurlijke personen en rechtspersonen voortaan ook via het door de Koning aangewezen informaticasysteem van Justitie mededelingen, kennisgevingen en neerleggingen bij hoven en rechtbanken, het openbaar ministerie, diensten die afhangen van de rechterlijke macht met inbegrip van griffies en parketsecretariaten of andere openbare diensten, kunnen verrichten in de zaak/het dossier waarin ze betrokken zijn net zoals bijvoorbeeld advocaten dat reeds kunnen. Het is een mogelijkheid, geen verplichting. Natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen gebruik blijven maken van de traditionele manieren om de bovenvermelde verrichtingen te doen.

4. Dit geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. Natuurlijke personen en rechtspersonen zullen voor mededelingen, kennisgevingen en neerleggingen gebruik maken van het e-Deposit

informaticasysteem zoals geregeld door de artikelen 6 - 9 van het koninklijk besluit van 16 juni 2016 *houdende de elektronische communicatie overeenkomstig artikel 32ter van het Gerechtelijk Wetboek*¹.

5. De personen die via een informaticasysteem van Justitie mededelingen kunnen ontvangen (het gesloten J-box systeem voor advocaten, gerechtsdeurwaarders en notarissen) wijzigen niet. Volgens de schriftelijke verduidelijking verstrekt door de steller van het ontwerp, wordt dit systeem niet toegankelijk voor natuurlijke personen en rechtspersonen. De Autoriteit neemt hiervan akte.

2. Artikel 730 Gerechtelijk Wetboek

6. Krachtens artikel 730, § 2 *Gerechtelijk Wetboek* worden momenteel jaarlijks de zaken opgelijst die bij een rechtbank aanhangig zijn en die voldoen aan een aantal criteria van "inactiviteit". Deze lijst - bevat persoonsgegevens zoals de namen van de partijen en hun raadslieden - wordt gedurende een maand aangeplakt aan de deur van de zittingszaal of ter inzage neergelegd ter griffie. Bij gebrek aan een verzoek tot handhaving door de betrokkenen of hun raadslieden, worden deze zaken ambtshalve weggelaten van de algemene rol.

7. De nieuwe § 2 van artikel 730 *Gerechtelijk Wetboek* (artikel 12 van het ontwerp) maakt een einde aan deze weinig transparante aanpak. Hoeveel mensen weten waar en wanneer dergelijke lijst wordt uitgehangen of ter inzage beschikbaar is? Voortaan worden de partijen die betrokken zijn in een "inactieve" zaak door de griffier in kennis gesteld dat hun zaak van rechtswege zal worden weggelaten van de algemene rol tenzij zij binnen de maand om de handhaving ervan verzoeken. Deze werkwijze sluit beter aan bij het nagestreefde doeleinde, namelijk de betrokkenen op de hoogte brengen van een maatregel. Door de betrokkenen te contacteren is men zeker dat zij op de hoogte zijn van de mogelijke weglating van een zaak van de algemene rol. Die zekerheid heeft men niet wanneer men een lijst aan de deur van de zittingszaal uithangt. Daarenboven sluit deze nieuwe aanpak ook beter met artikel 5.1.c) AVG (minimale gegevensverwerking). De communicatie van de gegevens van de zaak blijft voortaan beperkt tot de partijen, daar waar deze voordien door om het even welke toevallige aanwezigen in de rechtbank raadpleegbaar was.

3. Het centraal register juridische bijstand

8. De nieuwe artikelen 508/26 tot en met 508/33 die in het *Gerechtelijk Wetboek* worden ingevoegd (zie artikelen 4 t.e.m. 11 van het ontwerp) regelen de creatie en de inrichting van een centrale gegevensbank, namelijk het "centraal register juridische bijstand", hierna het "register". In dit

¹ De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorganger van de Autoriteit, bracht over dit besluit op 16 december 2015 het advies advies nr. 58/2015 m.b.t. een ontwerp van koninklijk besluit *houdende de elektronische communicatie overeenkomstig artikel 32ter Gerechtelijk Wetboek*, uit.

register zal informatie worden opgeslagen met betrekking tot personen die een aanvraag indienen tot het bekomen van kosteloze juridische tweedelijnsbijstand zoals die geregeld wordt door de artikelen 508/7 e.v. *Gerechtigd Wetboek*.

a) Rechtsgrond

9. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrond in de zin van artikel 6 AVG. De verwerking van persoonsgegevens door de beheerder, zijnde de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone, steunt op artikel 6.1.e) AVG. De beheerder wordt door het nieuwe artikel 508/27 *Gerechtigd Wetboek* belast met de inrichting en het beheer van het register waarin de aanvragen tot het bekomen van kosteloze juridische tweedelijnsbijstand worden opgenomen, samen met alle relevante informatie en stukken.

10. Het ontwerp verzuimt om de gegevens die in het register worden opgenomen te identificeren. Bijgevolg kan de Autoriteit onmogelijk inschatten of er bijzondere categorieën van persoonsgegevens zoals vermeld in artikel 9 AVG² zullen worden verwerkt. De Autoriteit vermoedt dat dit het geval zal zijn, gelet op het feit dat m.b.t. de kosteloze juridische bijstand verstrekt aan geesteszieken en aan personen die een asielaanvraag indienen, bijzondere modaliteiten van toepassing zijn (artikel 508/17, § 3, *Gerechtigd Wetboek*). De Autoriteit vestigt er de aandacht op dat de verwerking van dergelijke gegevens verboden is (artikel 9.1 AVG) tenzij deze gesteund is op een van de rechtsgronden vermeld in artikel 9.2 AVG. De Autoriteit is van oordeel dat in de mate dat er bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG worden verwerkt, deze verwerking kan gesteund worden op artikel 9.2.f) AVG.

11. Volgens artikel 22 van de *Grondwet*, samen gelezen met artikel 8 van de EVRM en artikel 6.3 AVG, moet een norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteitsbeginsel moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking vastleggen zodat de toepassing ervan voor de betrokkenen voorzienbaar is. Gelet op het feit dat het ontwerp een centrale databank creëert die gevoelige informatie bevat en ruim zal kunnen worden geraadpleegd, moeten de volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld: (het)(de) precieze doeleinde(n)³, waarvan bij lezing reeds kan worden afgeleid welke gegevensverwerkingsverrichtingen zullen worden ingevoerd voor de verwezenlijking ervan, de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (indien reeds mogelijk), het soort gegevens die noodzakelijk zijn

² Dit zijn persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid.

³ Zie ook artikel 6.3 AVG.

voor de verwezenlijking van (dit) (deze) doeleinde(n), de bewaartermijn van de gegevens⁴, de categorieën betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt, de ontvangers of categorieën ontvangers die toegang zullen hebben tot de gegevens⁵ en de omstandigheden waarin ze zullen worden meegedeeld, de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

12. Hierna gaat de Autoriteit na in hoeverre het ontwerp hieraan beantwoordt.

b) Doeleinden

13. Volgens artikel 5.1.b) AVG kan de verwerking van persoonsgegevens enkel uitgevoerd worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

14. Het nieuwe artikel 508/26, eerste lid, *Gerechtelijk Wetboek* bepaalt dat het register een geïnformatiseerde gegevensbank is *voor het beheer, de opvolging en de behandeling van procedures van juridische tweedelijnsbijstand*. Deze procedures worden geregeld door de artikelen 508/7 – 508/25 *Gerechtelijk Wetboek*.

15. De Autoriteit oordeelt dat de doeleinden vermeld in het nieuwe artikel 508/26, eerste lid, *Gerechtelijk Wetboek* welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn (artikel 5.1.b), AVG).

c) Proportionaliteit

16. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

17. Qua gegevens die in het register zullen opgenomen worden, beperkt het nieuwe artikel 508/26, tweede lid, *Gerechtelijk Wetboek*, zich tot de volgende omschrijving: "*Het register verzamelt alle stukken en gegevens betreffende een procedure van juridische tweedelijnsbijstand overeenkomstig de artikelen 508/7 tot 508/25*". Concreet zegt dit dus niets over de gegevens die in het register worden opgeslagen. In het beste geval kan het gelezen worden als een parafrasering van artikel 5.1.c) AVG en heeft bijgevolg geen juridische meerwaarde. De huidige tekst van het ontwerp laat de Autoriteit niet toe om zich uit te spreken over de proportionaliteit van de verwerkte gegevens.

⁴ Het Grondwettelijk Hof heeft erkend dat "de wetgever (...) de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B. 23.

⁵ Lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v.

18. In de Memorie van toelichting wordt als commentaar bij artikel 4 van het ontwerp, dat het nieuwe artikel 508/26, tweede lid, *Gerechtigd Wetboek*, invoegt, volgende precisering verschaft: *"Ten einde de proportionaliteit van de opgeslagen gegevens te kunnen toetsen worden de gegevens die in het register zullen worden opgenomen, bepaald in een koninklijk besluit dat aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zal worden voorgelegd"*. Het nieuwe artikel 508/32 *Gerechtigd Wetboek* voorziet een delegatie in die zin aan de Koning.

19. De Autoriteit stelt vast dat het ontwerp manifest tekort schiet voor wat de proportionaliteitsvereiste betreft. Zoals aangestipt in punt 11 moet de vermelding van het soort gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de doeleinden, een essentieel element van de verwerking, in de formele wet worden opgenomen. De procedure tot het bekomen van juridische tweedelijnsbijstand is al een aantal jaren operationeel. Op basis van de ervaring die is opgebouwd, is het perfect mogelijk om de gegevens noodzakelijk voor de realisatie van het doeleinde te identificeren. Gelet op het principe van dataminimalisatie vermeld in artikel 5.1.c) AVG onderlijnt de Autoriteit nogmaals dat alleen informatie die nog relevant is in het register mag behouden worden en dat de toegang tot die informatie strikt beperkt moet worden tot de informatie die diegene, die het register raadpleegt, nodig heeft (bijvoorbeeld: moet bij de beoordeling van een aanvraag tot kosteloze rechtsbijstand de "rechtbank" alle informatie kunnen zien?)

20. Detailopmerking m.b.t. hiervoor vermelde passage uit de Memorie van toelichting: de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer werd 2 jaar geleden opgevolgd door de Gegevensbeschermingsautoriteit.

d) Bewaartermijn

21. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

22. Het nieuwe artikel 508/30 *Gerechtigd Wetboek* stipuleert dat de gegevens gedurende 7 jaar na de uitbetaling van de vergoeding die aan de advocaten wordt toegekend in het kader van de tweedelijnsbijstand, worden bewaard.

23. Rekening houdend met de eventuele gevolgen van de gevoerde procedure op de toegekende kosteloze of gedeeltelijk kosteloze juridische tweedelijnsbijstand enerzijds en de fiscale gevolgen anderzijds, geeft de voorgestelde bewaartermijn geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

e) Verwerkingsverantwoordelijke

24. Artikel 4.7) AVG omschrijft de verwerkingsverantwoordelijke *"een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen"*. De Autoriteit maakt van deze gelegenheid gebruik om eraan te herinneren dat de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijken in het licht van de feitelijke omstandigheden gepast moet zijn⁶. Met andere woorden, voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie feitelijk het doel nastreeft en controle heeft over de verwerking.

25. Het nieuwe artikel 508/27, § 1 *Gerechtelijk Wetboek* kwalificeert de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone als beheerder van het register. Ze staan samen in voor de inrichting en het beheer van het register en de aanstelling van de functionaris voor de gegevensbescherming. Paragraaf 2 van datzelfde artikel identificeert hen als verwerkingsverantwoordelijken.

26. Met betrekking tot eenzelfde register worden 2 instanties die als verwerkingsverantwoordelijken bestempeld. Eigenlijk betreft het dus gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken (artikel 26 AVG). Dit betekent dat zij verplicht zijn om op transparante wijze hun respectievelijke verantwoordelijkheden en verplichtingen te regelen, voor zover dit niet in de regelgeving gebeurde (artikel 26.1 en 2 AVG).

27. Zoals opgemerkt in punt 24 moet de vaststelling van de verwerkingsverantwoordelijke(n) geschieden met in achtneming van wie feitelijk het doel nastreeft en wie controle heeft over de verwerking. Er kunnen vragen gesteld worden bij het feit of de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone wel degelijk het doel nastreven en de verwerking controleren:

- krachtens het nieuwe artikel 508/33 *Gerechtelijk Wetboek*:

⁶ Zowel de Werkgroep 29 – voorganger van de Europees Comité voor Gegevensbescherming – als de Autoriteit beklemtoonden de noodzaak om het concept verwerkingsverantwoordelijke te benaderen vanuit een feitelijk perspectief. Zie : Werkgroep 29, Advies 1/2010 over de begrippen « verwerkingsverantwoordelijke » en « verwerker », 16 februari 2010, p. 10 (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_nl.pdf) Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten, blz.1.* (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/Begrippen_VW_OA.pdf).

- financiert de FOD Justitie de oprichtings- en beheerskosten van het register (de Koning stelt het bedrag ervan vast);
 - de beheerder (zijnde de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone) brengt jaarlijks verslag uit aan de minister van Justitie met betrekking tot de inkomsten en uitgaven van het register;
- krachtens het nieuwe artikel 508/32 *Gerechtelijk Wetboek*:
 - bepaalt de Koning de modaliteiten voor de inrichting en de werking van het register.

28. De steller van het ontwerp moet, rekening houdend met alle juridische en feitelijke elementen, analyseren of de FOD Justitie ook niet als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke moet gekwalificeerd worden samen met de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone, dan wel of de FOD Justitie niet de verwerkingsverantwoordelijke is en de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone verwerkers. De tekst van het ontwerp moet in functie van het resultaat van deze analyse desgevallend worden aangepast.

f) Betrokkenen

29. Alhoewel er in het ontwerp niet uitdrukkelijk melding van wordt gemaakt, blijkt uit het opzet van het register dat alleszins de persoonsgegevens van diegenen die juridische tweedelijnsbijstand aanvragen of die de begunstigde zijn van dergelijke aanvraag evenals van de aangestelde advocaat worden opgenomen.

30. Het is niet duidelijk of er ook persoonsgegevens van andere personen worden geregistreerd in het register. Indien dat het geval is, dan moet het ontwerp op dit punt worden aangevuld.

g) Toegang tot het register

31. Het nieuwe artikel 508/28, § 1, eerste lid, *Gerechtelijk Wetboek* somt de instanties en personen op die toegang hebben tot de in het register geregistreerde gegevens. Het betreft de beheerder (dus de verwerkingsverantwoordelijke), de bureaus voor juridische bijstand, de rechtbanken in het kader van de vervulling van hun wettelijke opdrachten, de aanvrager/begunstigde en hun advocaat.

32. Vermits het doel van het register bestaat in het *beheer, de opvolging en de behandeling van procedures van juridische tweedelijnsbijstand* - eigenlijk de opvolging en behandeling van de aanvragen tot het verkrijgen van juridische tweedelijnsbijstand - ligt het voor de hand dat de bureaus

voor juridische bijstand, die beslissen over die aanvraag, toegang hebben tot het register. De Autoriteit vestigt er de aandacht op dat de toegang van elk bureau voor juridische bijstand moet worden beperkt tot de dossiers die het behandelt.

33. Een gelijkaardige opmerking geldt ook t.o.v.:

- advocaten: hun toegang moet beperkt zijn tot de dossiers/gegevens van hun cliënten;
- de aanvrager/begunstigde: zijn toegang moet beperkt zijn tot zijn eigen dossier/gegevens.

34. De Autoriteit herinnert eraan dat de verwerkingsverantwoordelijke verantwoordelijk is voor de toegang tot de gegevens (gebruikers- en toegangsbeheer). Zo staat hij in voor de identificatie van de aanvragers, de verificatie van hun hoedanigheid, de verificatie van de toelaatbaarheid van hun aanvraag om toegang (bijvoorbeeld nagaan of de advocaten het passende mandaat hebben, n.a.v. welk dossier geschiedt de toegang). Betreffende de toegang tot de gegevens herinnert de Autoriteit aan de aanbeveling nr. 03/2011⁷ van haar rechtsvoorganger, de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, krachtens welke elke raadpleging van online diensten die toegang verschaffen tot persoonsgegevens moet plaatsvinden aan de hand van de authenticatiemodule van de elektronische identiteitskaart of van een equivalent systeem dat een passend veiligheidsniveau biedt. Bovendien moet het gebruikers- en toegangsbeheer gekoppeld zijn aan een performante ondubbelzinnige logging met het oog op controle a posteriori en het opsporen van eventuele misbruiken.

35. De rechtbanken hebben toegang in het kader van hun wettelijke opdrachten. Het is niet duidelijk wie de term rechtbank juist viseert: alleen personen verbonden aan de zetel of ook aan het openbaar ministerie? In de Memorie van toelichting wordt gewag gemaakt van magistraten en griffiers. Duidelijkheidshalve is het beter om in de tekst van het ontwerp de betrokken personeelscategorieën te vermelden.

36. De wettelijke opdrachten van de "rechtbank" die, rekening houdend met de doeleinden van het register, een toegang tot dit register rechtvaardigen, zijn vrij gelimiteerd: de behandeling van het beroep dat wordt aangetekend tegen een weigering of intrekking van juridische tweedelijsbijstand, de behandeling van een vraag tot rechtsbijstand door de rechtbank en de bijhorende incidenten, de behandeling van het dossier waarvoor de juridische tweedelijsbijstand werd verleend. Duidelijkheidshalve wordt dit best in de tekst van het ontwerp toegevoegd. Hoe dan ook zal de verwerkingsverantwoordelijke voor de toegang door de "rechtbanken" een performante logging

⁷ Zie: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/node/10700> .

moeten voorzien waarin alleszins het dossiernummer naar aanleiding waarvan de raadpleging geschiedt, moeten vermeld worden.

37. De Memorie van toelichting vermeldt dat openbare instellingen zoals de OCMW's in voorkomend geval ook toegang hebben tot het register. In welk geval? Vandaar dat het nieuwe artikel 508/28, § 1, tweede lid, *Gerechtigd Wetboek*, voorziet dat de Koning na advies van de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des Barreaux francophones et germanophone, andere categorieën van (cf. le projet) personen de toestemming kan geven om die gegevens te raadplegen of te schrijven onder de voorwaarden die Hij bepaalt.

38. Rekening houdend met de finaliteit van het register moeten de overheidsinstanties die er toegang toe kunnen krijgen en de finaliteit waarvoor ze deze toegang mogen aanwenden in de wet opgesomd worden. Deze opsomming doet geen afbreuk aan het feit dat in een later stadium in een andere wettelijke basis één of meerdere andere overheidsinstanties voor een welbepaalde finaliteit toegang kunnen krijgen tot het register. Er kan wel voorzien worden dat de Koning later de gegevens bepaalt tot dewelke deze toegang zich uitstrekt. Er mag immers alleen maar toegang worden verleend tot de gegevens die proportioneel zijn rekening houdend met het doeleinde waarvoor de toegang wordt verleend. De tekst van het ontwerp moet op dit punt worden aangepast.

h) Rechten van de betrokkenen

39. Het nieuwe artikel 508/29 *Gerechtigd Wetboek* houdt eigenlijk een afwijking in van de rechten voorzien in de artikelen 12-22 AVG en meer in het bijzonder van de informatieverplichting van de verwerkingsverantwoordelijke zoals die is vastgesteld door de artikelen 13 en 14 AVG. Krachtens artikel 23 AVG kunnen de rechten bedoeld in de artikelen 12 – 22 AVG door een lidstaatrechtelijk bepaling worden beperkt voor zover dit nodig is met het oog op het waarborgen van de belangen die in artikel 23.1 AVG zijn opgesomd. Inzake zijn geen van de in artikel 23.1 AVG vermelde belangen betrokken. Bijgevolg dringt een schrapping van dit artikel, wegens strijdig met de AVG, zich op.

i) Punctuele opmerkingen bij de artikelen m.b.t. het register

Artikel 508/26 *Gerechtigd Wetboek*

40. Het derde lid van dit artikel kwalificeert het register als authentieke bron voor alle akten en gegevens die erin zijn opgenomen.

41. In het register zal ongetwijfeld informatie worden opgenomen die afkomstig is uit andere authentieke bronnen zoals o.a. fiscale informatie, informatie m.b.t. sociale (zekerheids)situatie, het Rijksregister, Voor informatie die afkomstig is uit andere authentieke bronnen, kan het register onmogelijk als authentieke bron worden bestempeld. De Autoriteit verwijst in dit verband naar de punten 5 – 7, 17 – 22 van de aanbeveling uit eigen beweging nr. 09/2012 die haar rechtsvoorganger, de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, op 23 mei 2012 uitbracht in verband met authentieke bronnen in de overheidssector⁸.

42. Het register kan slechts als authentieke bron worden bestempeld voor informatie die niet afkomstig is uit andere authentieke bronnen en voor zover die informatie voldoet aan de vereisten vermeld in de hiervoor vermelde aanbeveling. De tekst van het ontwerp moet op dit punt worden aangepast.

43. Het vierde lid van dit artikel voorziet dat de Koning overheden kan toelaten of verplichten gegevens mee te delen aan het register voor zover die nodig zijn om de toestand te kennen van de aanvrager/begunstigde die beroep doet op juridische tweedelijnsbijstand. De formulering “de toestand kennen” is veel te ruim en moet worden aangepast. Ze zet de deur open voor de opname van informatie die niets te maken heeft met het al dan niet vervullen van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor kosteloze of gedeeltelijk kosteloze juridische tweedelijnsbijstand.

44. De Autoriteit verwijst in dit verband ook naar de opmerking die zij formuleerde in het luik c) Proportionaliteit: “*De procedure tot het bekomen van juridische tweedelijnsbijstand is al een aantal jaren operationeel. Op basis van de ervaring die is opgebouwd, is het dus perfect mogelijk om de gegevens noodzakelijk voor de realisatie van de doeleinden te identificeren*”. Bij uitbreiding kan men dus ook bepalen welke instanties over relevante gegevens beschikken en kunnen deze bijgevolg in het ontwerp worden vermeld.

45. Deze bepaling gaat toepassingsproblemen geven. Artikel 20 WVG bepaalt dat federale overheden persoonsgegevens kunnen meedelen voor zover er een protocol wordt gesloten met de ontvanger van de gegevens. Bij gebrek aan akkoord over het protocol, zal de Kamer federale overheid van het Informatieveiligheidscomité beslissen. Welke regeling zal moeten toegepast worden? Verder bepaalt artikel 15, § 2, van de wet van 15 januari 1990 *houdende de oprichting en organisatie van de Kruispuntbank van Sociale Zekerheid*, dat een mededeling van persoonsgegevens door een instelling die behoort tot het netwerk van de sociale zekerheid aan een instantie buiten dit netwerk, slechts mogelijk is voor zover deze mededeling voorafgaandelijk werd toegestaan bij beraadslaging van de

⁸ Te raadplegen via volgende link:
https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_09_2012.pdf

Kamer van sociale zekerheid en gezondheid van het Informatieveiligheidscomité. Kan de Koning hen, gelet op deze bepaling, toelaten/verplichten gegevens te verstrekken?

46. Het ontwerp moet op dit punt dus worden aangepast.

Artikel 508/27, § 3, *Gerechtigd Wetboek*

47. De Autoriteit stelt vast dat een aantal van de taken die door deze paragraaf aan de functionaris voor de gegevensbescherming worden toebedeeld een parafrasering zijn van de in artikel 39 AVG vermelde taken. Ze hebben geen juridische meerwaarde en bovendien schenden ze het overschrijfverbod van de AVG⁹ en dienen uit het ontwerp geschrapt te worden.

48. Artikel 38.6 AVG bepaalt dat de functionaris voor de gegevensbescherming andere taken en plichten kan vervullen voor zover dit niet tot een belangenconflict leidt. Voor zover de Autoriteit het kan beoordelen plaatst het punt 3° van deze paragraaf de functionaris voor de gegevensbescherming in dergelijke situatie vermits hij zowel het beleid inzake de beveiliging en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer opstelt, toepast, bijwerkt en controleert. Dit punt moet dan ook worden weggelaten.

Artikel 508/31 *Gerechtigd Wetboek*

49. Krachtens dit artikel staat de beheerder, dus de verwerkingsverantwoordelijke, in voor de controle op de werking en het gebruik van het register. Het is niet duidelijk wat onder "gebruik" van het register moet worden verstaan. Dit moet verduidelijkt worden. Louter volledigheidshalve benadrukt de Autoriteit dat het gebruik zich moet situeren binnen de essentiële elementen van de gegevensverwerking die in het ontwerp moeten opgenomen worden.

Artikel 508/32 *Gerechtigd Wetboek*

50. Dit artikel verleent een delegatie aan de Koning om de gegevens van het register, de modaliteiten van de inrichting en de werking van het register te bepalen. De Autoriteit verwijst naar haar opmerkingen in de punten 17 - 19. De gegevens, een essentieel element van de verwerking,

⁹ Ter herinnering, en zoals het Hof van Justitie van de Europese Unie consequent in zijn rechtspraak heeft geoordeeld, houdt de rechtstreekse toepasselijkheid van Europese verordeningen een verbod in op een transcriptie ervan in nationaal recht, omdat een dergelijke procedure" (creëren) een dubbelzinnigheid kan inhouden met betrekking tot zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het tijdstip van de inwerkingtreding ervan (HJEU, 7 februari 1973, *Commission vs. Italië* (C-39/72), Jurisprudentie, 1973, blz. 101, § 17). zie ook en met name HJEU, 10 oktober 1973 *Fratelli Variola S.p.A. vs. Italiaanse Administratie van financiën*, Jurisprudentie, 1973, blz. 981, § 11; HJEU, 31 januari 1978, *Ratelli Zerbone Snc c. Amministrazione delle finanze dello Stato*, Jurisprudentie (C-94/77), 1978, p. 99, §§ 24-26.

moeten in het ontwerp worden opgenomen, niet in een uitvoeringsbesluit. Voor wat het gebruik betreft, verwijst de Autoriteit naar haar opmerking in punt 49.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

oordeelt dat volgende aanpassingen van het ontwerp zich opdringen:

- de gegevens die worden opgenomen in het register vermelden in het ontwerp (punten 10, 17 - 19 en 50);
- de situatie m.b.t. de verwerkingsverantwoordelijke(n) en eventuele verwerkers uitklaren (punten 26 - 28);
- indien er in het register persoonsgegevens van andere personen dan de aanvrager/begunstigde worden opgenomen, preciseren in het ontwerp welke personen dat zijn (punt 30);
- preciseren wie door de term "rechtbank" gevisieerd wordt en de opdrachten opsommen waarvoor zij toegang hebben tot het register (punten 35 en 36);
- de instanties die toegang hebben en het doeleinde waarvoor ze toegang hebben tot het register vermelden in het ontwerp (punt 38);
- artikel 7 van het ontwerp dat een nieuw artikel 508/29 in het *Gerechtigd Wetboek* invoegt, schrappen (punt 39);
- de passage m.b.t. het centraal register als authentieke bron schrappen of minstens grondig aanpassen (punten 41 en 42);
- het nieuwe artikel 508/26, vierde lid, *Gerechtigd Wetboek* (ingevoegd door artikel 4 van het ontwerp) grondig herbekijken qua formulering en met oog op de toepassingsproblemen (punten 43 - 46);
- het artikel dat de taken van de functionaris voor de gegevensbescherming opsomt aanpassen in het licht van de opmerkingen in de punten 47 en 48;
- in het nieuwe artikel 508/31 *Gerechtigd Wetboek* (artikel 9 van het ontwerp) preciseren wat er onder de term "gebruik" wordt verstaan (punt 49).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum